

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 „

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.

Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Barcsay Kálmán.

Egyszerűen csak Barcsay Kálmán; de azért van-e Hunyadvármegyében ember ki ne tudná, ki viselte e nevet? sőt a vármegye batárain tul is, az egész országban ösmerték Barcsay Kálmánt. Fejedelmi vérből származott és büszke volt rá, a mint azt a vármegye tanítóinak egyik gyülekezeten meg is mondotta, de az érkező vonat zakatolását tulesengő hangon tette hozzá: „de sokkal büszkébb vagyok arra, hogy ez estén az önök társaságában lehetek, mert önöktől várom, hogy a hunyadiak vármegyéjét visszahodítják a magyarságnak.” Fejedelmi származása, a vaskoronarend tulajdonosa, a vármegye főispánja és . . . egy nagyon egyszerű építő iparost a jobbára ültet és poharat köszönt reá, pedig nem választási közcacsorán, a főkortesével teszi, hanem az ellenpárt jelöltjével. A vármegye tisztikarát munkatársainak tekinti — többnek, barátjainak szólítja egész a falusi jegyzőig. S ez az ember, a kit vármegyének közszeretete környez, azzal búcsúzik az 1903-ik évtől, hogy örökre elbúcsúzik. Elmegy nagy őseihez az örök ismeretlenbe s itt hagy bennünket megdöbben lélekkel. Jobban mondva arra sem értünk rá, oly hirtelen következett be halála.

Barátai várják a Casinóban, hogy együtt üdvözlőjk az újév első óráját s ez alatt ő ünnepies diszbe öltözve kezét szívére szorítja, mely utolsót dobban. Meghalt. S ki életében vigke-

délyével, humorával, csak derűt hintett magakörül; készakarva soha senkit meg nem szomorított, most halálával, gyászba borította az egész vármegyét; mély és őszinte sajnálattal siratjuk meg elhunytát.

Hunyadvármegyében talán még senkit sem temettek oly általános nagy részvét mellett mint Barcsay Kálmán főispánt. Koporsója elvult halmozva szebbnél szebb koszorúkkal. Mintegy 100 részvét táviratot küldtek a gyászoló özvegynek az ország minden részéből, köztük Tisza István miniszterelnök, Gróf Serényi Béla és Graenzstein Béla államtitkárok. A 2-án délután 3 órakor kezdődő temetésre a vármegye minden részéből nagyszámu küldöttség érkezett, a lakosság minden rétege oly nagyszámmal vett részt a temetésen, hogy a minden oldalról hullámozó fekete tömeget szemmel belátni sem lehetett. És e nagy sokaság nem annyira a főispánt, mint inkább a jó és nagy embert, Barcsay Kálmánt gyászolta és siratta, a mint azt Szöcs Sándor Déva város ev. ref. lelkész gyönyörű halotti beszédében oly szépen kifejtette.

Nagybarcsai Barcsay Kálmán, Hunyadvármegye főispánja, itt vármegyénkben. Marossoly-moson született 1839 évi június 27-én. Anyja szász leány volt s azért nevelését Teutsch Dánielre a későbbi lutheránus püspökre bízta; iskoláit is a szebeni és medgyesi szász gymnasiumban végezte sőt a jogot is a nagyszzebeni jogakademián hallgatta. Ez iskolákban azonidőben, még igen kevés magyar hazafiságot lehetett tanulni — mint azt még ma is tapasztaljuk azon nemzetiségi ügyvédeknel, kik szivesebben beszélnek a magyar hazában németül, mint magyarul: Barcsay Kálmán

azonban megőrizte magyarságát s a helyett, hogy az abszolutizmus alatt hivatalt vállalt volna Marosvásárhelyre ment, hogy közjogi ismereteit kiegészítse s e tösgyökeres székely város társadalmá oly befolyással volt ifjui fogékony lelkére, hogy egész életén át buzgó harczoza volt a magyar nemzeti állam megerősödésének.

Mint belügyminiszteri fogalmazót 1869-ben Hátszeg városa képviselővé választván, egy röpiratot adott ki, melyben a nemzetiségi kérdést tárgyalja, azért a következő ciklusra el is vesztette mandatumát. Ekkor közgazdasági tanulmányok szerzése végett külföldre utazott legtöbb időt Párizsban töltvén. 1878-ban Hunyadvármegye alispánjának választották, hivataloskodása alatt nagy tevékenységet fejtett ki, nemcsak a vármegye közigazgatását hozta rendbe s kormányzott oly csekély hivatalnokai létszámmal, hogy mint mondják, ma már Petrozsény községének és több az alkalmazottja, hanem több hasznos intézményt létesített u. m.: a megyei tisztviselők nyugdíjintézete, a szegényalap felének felhasználásával létesítette a megyei árvaházat; felépíttette az állandó Maroshidat; az ő kezdeményezésére épült ki az Oláhországba vezető Szurduki ut. Az Oláhország felőli határ rendezésnél hónapokon át fáradatlanul működve nagy szolgálatot tett a Zsilvölgyének. Mindezen érdemeinek elismeréseül ő felsége a király a vaskorona renddel tüntette ki. Az 1892-ik évóta a dévai választókerületet képviselte s mint ilyen a különböző bizottságokban tevékeny részt vett. 1902 év április hó 27-én a király Hunyadvármegye főispánjává nevezte ki s így az alkotmányos élet beálta óta ő lett Hunyadvármegye hetedik főispánja. Első volt

„Petrozsény és Videke” tárczája.

Spencer Herbert.*)

Csak a napokban temették el a modern tudományos világfelfogás megalapítóját. Tetemét nem kísérték az állam és egyház tekintélyei. Külső díszben nem volt része élete folyamán és halála után sem. Igénytelen, szerény, sőt szegény ember volt, ki sohasem kért és nem fogadott el senkitől semmit, de egy ötven éves szakadatlan szellemi munkának századokra szóló gyümölcseit gazdagon és pazarul osztogatta az emberiségnek.

Illett hozzá az a temetés, mely épen úgy az ő, mint korunk jellemének hű tükre volt. Külső húságok és alakú igazságok ellen küzdött és ezek uralkodnak az állam és a társadalom vezetésében; ő az összes tudományok egységesítésére törekedett, természetes, hogy az elfogultak nem adták meg neki a kellő tiszteletet. A ki egész igazságokra törekszik nem nyerhet méltánylást azok részéről, kik az életben csak saját kis igazságaikkal tartják fen magukat. A ki az örökké valóságnak dolgozik, nem szolgálhatja a mindennapi szükségletek érdekeit.

Nagy volt ő mint ember és mint tudós. Nemes lemondással fordult el a sikerektől, hogy balhatatlan legyen. A világ legelső egyetemét és akademiáit tisztelték meg czimeikkel, de ő mindegyiket szerényen elutasította magától. A tudománynak nem kell elismerés, az igaz-

*) Előbbi számainkból helyszüke miatt maradt ki.

ságnak becsét nem emeli a személyes kitüntetés — szokta volt mondani. Pedig már negyven évvel ezelőtt azt írta róla Lewes: „Anglia sohasem teremtett nagyobb kaliberű gondolkozót.” Darwin pedig úgy nyilatkozott felőle, hogy: „Angliának nemcsak legnagyobb filozófusa, de az összes korábbi tudósokkal egyenrangú.”

Ma azonban bölcséleti rendszerének teljes befejezése után, bátran mondhatjuk, hogy a tudomány történetében hasonló egyetemes hatású, egy egész új szellemű világot teremtő nagy ingenium még nem fordult elő. Az ilyen alkotó óriások az emberiség kulturájában, mint vallás alapítók szoktak jelentkezni.

Spencert Herbert átalakította a természetről és a világról való gondolkozásunkat, felfogásunk alapját; de minthogy kimagasló egyéniségének jelentősége épen abban áll, hogy az intuitív érzések és miszticizmusra hajló emberi ábrándok helyett a pozitív ismereteket és a kutatás reális módszerét juttassa érvényre, vallást nem alapított, miként Comte Agost bölcsellete Franciaországban vallásos cultust teremtett. Spencer Herbert bölcsellete ellent mond minden befejezett és változhatatlan felfogásnak melylyel a természetről bírnak. Főelve, hogy minden a világon egy bizonyos állapotot jelent, mely a fejlődés örök folyamatában észlelhető. Ha tehát bármit igazán megismerni kívánunk, nem szabad elszigetelten, mint végeleges dolgot tekinteni, hanem kutatni kell, hogy miképen jött létre! Nincsenek örök, változhatatlan típusok, hanem örök fejlődés és örök változás van a világon. Azért nevezi ő az evolúciót a világ alaptörvényének.

A fejlődés eszméje nem új, de oly rendszeresen kidolgozva, mint a hogy ezt Spencer Herbert műveiben

látjuk és oly egységesen alkalmazva oly gondolat körökre is, melyek az előtt a reális megfigyeléstől távol állani látszottak, még soha sem volt.

Változhatatlanul megteremtett dolgok, melyek örökké megtartják alakjukat, épen úgy nem létezhetnek, mint velünk született, elemezhetetlen a priori örök eszmék, melyek gondolkodásunk első kiindulási feltételeit alkotják. Ha minden fejlődik, akkor nincsenek vég okok sem a természetben, sem a szellemiéletben, hanem vannak általános törvények, melyek szerint minden dolog és minden eszme a világon egységes rendszer szerint jön létre, él, elváltozik, fejlődik, hogy ismét valami új keletkezzék belőle.

Ez az alapeszméje az evolucio világ felfogásának, melyet Spencer Herbert kifejezett és melytől ő sem térhetett el s azért azon kérdéseket melyeknek nyitját meg nem találhatta, elkülönítette a realizálható kérdésektől.

A tudomány az ismeretlenből halad az ismeretek felé.

A fizika és vegytan óriási felfedezései és általános törvényei az erőkiegyenlítéséről, az anyag elpusztíthatatlanságáról, a világ egyetem vegytani egységéről, a földtan és csillagászat bálamutas haladásának eredményei olyan perspektivákat nyitottak az egyetemes világrendszer felfogására és kiépítésére, hogy Spencer Herbert evolucio tana megingathatatlan sziklára van építve.

Átkutatta az élet, a lélek, a társadalom és az erkölcs összes kérdéseit. De nemcsak ismeretünk anyagát gyarapította, hanem gondolkodásunk irányát is megváltoztatta az által, hogy mindenütt kimutatta a fej-

Báró Nopcsa László, 2. Gróf Kuhn Kocsárd, 3. Barcsay László, 4. Pogány György, 5. Báró Szentkereszthy, 6. Gróf Bethlen Miklós és 7. Barcsay Kálmán; mind derék magyar emberek.

Az egész vármegye osztatlan lelkesedéssel fogadta Barcsay Kálmán főispánra történt kinevezését; hosszas évek lefolyása után újra egy megyénkbeli, ki nem csak a viszonyokat hanem az embereket is ismeri. Ki igazi magyar karakter, ki nem ígér fűt-fát minden kérelmezőnek, hanem nyílt őszinteséggel megmondja igen, vagy nem; e nyílt őszinte szókimondását, kik nem ismerték, nyersségnek is jellemezték mint az legközelebről Hátszegen történt. Ott időzése alkalmaiból a polgárság örömeinek kifejezését adva tiszteletére bankettet rendez s midőn látja, hogy egy töredék meg nem jelenésével tüntet ellene s hogy nem úgy viselkednek vele szemben mint ellenfelek, hanem mint ellenségek, kemény szavakkal rója meg; de hogy lelkében nem táplált ellenséges indulatot egy faj, egy felekezet ellen sem, fényesen dokumentálja, a rövid időn nála tisztelgő izraelita hitközség küldöttsége előtt, midőn örömet fejezi ki az iránta tanúsított bizalom felett s hivatkozik egyetemi éveire midőn senki sem kérdezte a másiktól, hogy milyen templomban imádja Istenét hanem mindnyájan testvéreként tömörültek a közös magyar haza boldogságának előmozdítására. Ez elvek, e meggyőződés kísérte főispáni székébe is; mindenki számára volt egy barátságos közszózatára vallás és nemzetiségre való tekintet nélkül, szerette is őt a vármegyének minden lakója s azért őszinte részvételt siraljuk meg elhunytát.

Legnagyobb a mi veszteségünk, zsili lakóknak, s különösen a petrozsényieknek. Mindenkör különös barátságot, mondhatnak szeretetet tanúsított irántunk; gyakran mondta, hogy milyen jól érzi magát itt körünkben. E szeretetét, jóindulatát, irányunkban, megtartotta mint főispán is s annak kézzel fogható tanubizonyosságát is adta mindjárt kinevezése után, megszerezvén a községnek azon szép telket a miniszteriumtól, melyen gymnasiumunk díszes épülete fog emelkedni, s ígéretét birtuk, hogy teljes befolyásával fogja gyámolítani minden a közjóra irányuló törekvéseinket; ezért joggal mondhatjuk a prófétaival: „Leesett a mi fejünk koronája;“ vajjon azt ki

helyébe lépt meggyőzhetjük-e törekvéseink igazoltáról?

Halálának hírére az egész községben kitűzték a gyászlobogókat; a képviselőtestület már aznap délutánján összeült s elhatározta mely részvételnek és a nagy halott érdemeinek jegyzőkönyvbe iktatását és koszoru helyett az általa létesített árvaház részére 50 korona küldését. A temetésen pedig a bíró, az I-ső jegyző és a képviselőtestület több tagjával képviseltette magát.

Siri nyugalma legyen csendes.

Emlékezetét pedig megfogjuk őrizni.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Áthelyezés és kinevezés.** A petrozsényi erdőgondnoki kerület eddigi gondnokát Simonek Godhárdot a földmívelési miniszter áthelyezte hasonmósághoz Szilágy-Somlyóra s helyére kinevezte m. kir. erdőgondnokká Payer Arthur erdőszót.

— **Tisztújító közgyűlése** volt f. hó 6-án a petrozsényi Casinóban. Kívérve az alelnöki állást, melyre Buda Károlyt választották meg, — a többi tisztséget a régiekre ruházták. Öröndetes haladás jelei e testület életében az is, hogy a Casino a múlt évben csupán irodalmi munkákra több mint 500 koronát adhatott ki.

— **Szilveszter est a Casinóban;** rendezte Henrich Viktor főmérnök a Casino gazdája, Blascheck Aladár mérnök segítségével. Jelen volt mintegy 50 személy. Mióta a casinóban Szilveszter estélyeket rendeznek, talán egysem sikerült ilyen pompásan. Ugy kilencz órától hatalmas taps és nevetés jelezte a tizpár rózsaszínű domino megérkezését, kik a teremben körülvárvan egyszerre csak maguk közt is összezavarodtak, már nem tudták megkülömböztetni ki a férfi, ki a nő, s midőn tíz óra után a teremben levő nagyhűség miatt, a négyes alatt levették aláruháikat maguk is csodálkoztak, hogy hol két férfi, hol két nő tánczol együtt. A mulatság feszelen és vidám volt; férfiak és nők a legjobb kedvvel tánczoltak a kimerülésig. A férfiak között volt két Hollandus bányamérnök is, az egyik — sajnos hogy már völegény — nagy animoval tánczoltatta az asszonyokat és lányokat egyaránt, kikből ily szép koszorot fonva, aligha fogtak látni a kontinenseken. Ej-félszor boldog újévet kívántunk egymásnak, elénkeltük a Hymnust s azután folyt a táncz szakadatlanul reggel feléig. Hogy e rögtönzött mulatság oly jól sikerült igen nagy érdeme van Czapponyi Ilonka és Pfeiffer Ilka kisasszonyoknak, kik fáradhatatlan munkásságot fejtettek ki az est sikerének érdekében.

— **Eljegyzés.** Kádár József a petrozsényi m. kir. postahivatal tisztje folyó hó 3-án jegyezte el a „Petrozsényi takarékpénztár“ közbeesülésnek örvendő könyvelőjének Erdélyi Mihálynak sógornőjét Kaufman Gizella kisasszonyt.

— Une pensée de la jeunesse, réalisée par l'âge mur.

Semmi sem illik jobban ennek a most elhunyt „nagy öreg“-nek a munkájára, mint ez a mondat. Ifjúságában fogamzott meg benne a gondolat, melynek egész életét szentelte.

Spencer Herbertnek egy eszméje volt: a fejlődés. Ebből az egy eszméből képes volt kimagyarázni a világ kozmikus életét, az egyes emberek, fajok és nemzetek történetének minden sors változásait.

Bárha termékenyítőleg hatna korunk szellemének újjáébredésére ennek a nagy alkotónak a példája, ki sok százados előítéletek, társadalmi erkölcsi hazugságok, szellemi rabszolgaság hatalmi érdekek és üres szemfényvesztések ellen küzdve, az élet realitás értékét, a haladás pozitív eszközeit kereste. Egy gondolata volt: a fejlődés; egy fegyvere: a tudomány; egy célja: az emberiség boldogsága.

Hajtsuk meg zászlónkat a ritka nagy ember előtt kinek emléke élni fog, míg az emberek keresni fogják a földön — boldogságukat és az igazságot.

Fekete József.

— **Dr. Vilt György** vármegyénk volt segédtanfelügyelőjét, ki az utóbbi időben a kecskeméti tanfelügyelői kirendeltség vezetésével volt megbízva, — a közoktatásügyi miniszter kinevezte Szabolcs vármegye tanfelügyelőjévé.

— **Egy derék tanítónő ajándéka.** Még friss emlékünken van az a remek asztalfutó, Pfeiffer Ilka petrozsényi áll. tan. női kézimunkája, melynek kisorsolásából 60 korona folyt be jótékony célra a mely pénzből kapott 12 szegény leány teli ruhának valót, 3 leány cipőt és 2 fűtélkabátot.

— **Eljegyzés.** Schulz Ádám vasúti hivatalnok f. hó 2-án jegyezte el Éder Ottó művelt és kedves leányát Adél kisasszonyt.

— **Fillérestély.** A folyó hó 17-ikén rendezendő fillérestély műsorának válogatott számai között ott látnuk a francia tudományos egyesületek egyik francia tagjának magyar felolvasását is. Ezen fillérestélyt is mindenki nagy érdeklődéssel várja.

— **Hunyadvármegye kegyelele.** Barcsay Kálmán szeretett főispánunk elhunytával a főispáni szék megüresedvén, az 1886 évi XXI. t. cz. 46 §-a alapján a törvényhatósági bizottság tagjait — folyó évi január hó 12-én d. e. 10 órakor, a vármegyeház dísztermében tartandó rendkívüli közgyűlésre Mara László alispán meghívta. Társsorozata következő: 1. Barcsay Kálmán szeretett főispánunk elhunytával a családát ért nagy veszteség felett érzett mely részvételnek kifejezése, az elhunyt érdemeinek jegyzőkönyvbe iktatása; 2. a vármegye halottjának való nyilvánítása; 3. arcképének a vármegyeház díszterme számára való megfestése és 4. az övezget megillető özvegy ellátás helyett az övezget részére a Megboldogult teljes alispáni nyugdíjának megszavazása iránt.

— **Örvendetes népesedési mozgalom** növekedésről szerzettünk meggyőződést a petrozsényi m. kir. anyakönyvvezetőségben. Petrozsényben az elköltözött 1903-ik évben bejegyeztetett: 369 születési eset és 232 halál eset s így a szaporulat 137; házasságra lépett 87 pár. Ezek a számok azt beszélnek, hogy ideje volna már Petrozsénybe is fellátni az önálló anyakönyvvezetőséget.

— **A Polgári olvasóköri köszönete.** A petrozsényi polgári olvasóköri előjárása kedves kötelességet teljesít midőn Kofron Ilona és Rosehenal Annuska kisasszonyoknak azért a szíves közreműködésükért különösen pedig fáradságukért, mely azt eredményezte, hogy e gyűjtés után 443 koronával járultak hozzá a polgári olvasóköri karácsonyfáunak fényének emeléséhez, e helyen is elismerő halás köszönetet mond. Márk Mor, elnök. Varjassy István titkár.

A reformátusok előjárása Petrozsényben mindazoknak, kik szíves adományaik által elősegítették abban, hogy sikerült karácsonykor 120 gyermeknek vallás erkölcsi olvasmányokat tartalmazó olvasókönyveket és imakönyveket ajándékozni, halás köszönetet mond e helyen is.

— **Szilveszter-est.** A vulkáni törekvő iparosok a felállítandó olvasóköri céljaira fényesen sikerült Szilveszter estét rendeztek. Sok szép asszony s szép lányjött össze, hogy meghallgassák a műkedvelők előadását s mosolygó arccal közönlötték az új estendő vigzigánymuzsika mellett. A műkedvelőelőadás két egyfelvonásos apróságból állott. De a műkedvelők komoly színművek előadását sem végezhetők volna nagyobb lelkiismeretességgel, mint ezeket. Krausz Ferencz olyan előadást produkált, ami becsületére válnék jobb vidéki színészek is. Opirsa Ilon, egy fekete szép lány, temperamentum műkedvelő, aki sok szépet mutathat még a vulkáni közönségnek. Partnerja Dekányi Imre jól beszél s ügyesen mozog; Csontosné szintén kedves díltárs Lówy Herminával együtt. A műkedvelői előadás után táncz volt, a melynek csak a reggel vetett véget. A négyest 30 pár tánczolta.

— **Vulkanban, Szilveszter éjjelén,** a tánczozal egybekötött műkedvelői színelőadáson, a helyben létesítendő olvasóköri javára felülfizettek az utóbbi urak: Mrász János 4 korona; Haring Lajos, Löwi Hermann, Papp Sándor 3—3 korona; Lotter József 2.60 korona; Hermann Izidor. Krausz Lajos 2.40—2.40 korona; Dán Lőrincz, Herz Jenő, Juhász József, Vass Imre, Rákossy Mihály, Zwilling János 2—2 korona; Barta Miklós, Konka Ernő, Kohn Mihály, Orbán Dénes 1.40—1.40 korona; Dekányi Imre, Berkovics Gedole, Hon Ferencz, Glükman Jakab, Collorini Vittorio, König Ferencz, Nádor Ignác, Miklós Antal, Schusnek Rezső, Szilágyi Ferencz 1—1 korona; Márton Ferencz —.60 korona; Meisster Dávid —.50 korona; Angyán József, Bartok Ferencz, Csányi János, Deák Lajos, Daroczy Sándor, Fábán Bertalan, Hermann Árpád, Hermann Henrik, Hild Hermann, Junger József, Menezzer Adolf, N. N., Rusz N., Szabó Ferencz, Schlesinger Lipót, Millgram Izidor, Ungvári Marton, Varjassy Béla, Weiszórtl József

lódés szükségét és tényeit, melyeket senki sem tagadhat.

Europa csak hosszú évtizedek után ismerte el Spencer Herbert korszak alkotó érdemeit. Amerikában sokkal előbb fölmerték és sokkal előbb elterjedtek nézetei. Ma azonban már mindenütt, a világ összes iskoláiban elfogadták fejlődéstani módszerének alkalmazását a tudományok minden ágában. Kinek jutna ma eszébe a teokratikus államot szembe állítani a történelmi jogállammal; vitatni a jog isteni keletkezését, vagy hirdetni isteni parancsolatokat, az etnografiai, faji, nemzeti szokások, történelmi jogelvek fejlődésének igazságai ellenében? A lelki tehetségek kiművelését is fiziológiai, embertani és egyéb természetes okokra vezetik vissza. Valamint az erkölcsi elméletet sem tartják örök igazságoknak, hanem változó, fejlődő viszonyok hasznos életigazságainak.

Lehetetlen itt belemenni a nagy angol tudós könyveinek részletes ismertetésébe. A ki ezekkel meg akar ismerkedni, megtalálhatja kivonatossan Collins műveiben, melyet magyarra is lefordítottak s minden könyvkereskedésben megkapható 14 koronáért.

Bármit olvassunk is manapság a tudományok, társadalmi élet, nemzeti, erkölcsi, kulturális haladás felvilágítására, mindenütt ott találjuk Spencer Herbert szellemét, mely átalakítólag, frissítőleg és nemesítőleg hatott korunk realitás és ideális köreire.

Qu'est ce qu'une grande vie?

Voin Vidor, Luk Gusztáv, Zumfir János — 40 — 40 kor. Összesen 57.90 korona felülfizetés. Átlagos bevétel 202 korona, kiadás 103.40 korona. Tiszta jövedelem 93.60 korona, melyet a létesítendő olvasókör alapja javára fordítottunk. Mindazon áldozatkész felülfizetésekért, valamint az estély sikere, úgy anyagi mint erkölcsi előmozdításáért fogadják — a rendező bizottság hálás köszönetét.

— **Iskolás gyermekek életveszélyben.** A keddi nem volt az első eset s hogy az isteni gondviselés eddig egy nagyobb szerencsétlenségtől megmentette egy a szülőket mint a vasutat, az első sorban a figyelmes mozdonyvezetőknek s a gyermekek gyorsaságának köszönhető, — mert csak elnem képzelhető, hogy különösen délután 4 és 5 óra között, midőn Petrozsényben több mint ezer gyermeket bocsátanak az iskolákból haza, — ha a vasúti ájtáró el van zárva, az ott szolgálatot tevő egy szál vasúti őr féken tudná tartani az alsó telepen lakó haza igyekvő gyermekhadat. Három került volna egyszerre e nap délutánján a kerek alá, ha a vonat nem lett volna lassu menetben. Ezenkívül sok minden teszi még égetően szükségessé, most midőn Petrozsény és Lupény között a második vágány felállítását tervezik, — egy megfelelő hídzerü ájtáró létesítését is mulasztatlanul tervbe venni.

— **Újévi üdvözléssel** házáló tolvajok. A mikor újév napja beköszöntt rendesen alig győzi az ember fogadni az üdvözlők nagy seregét, mely két részből áll, az egyik része barátokból, tisztelőkből és jó ismerősökből áll, kik őszinte jó kívánságaikat igyekeznek kifejezésre juttatni, míg a másik részét a csekély adományokra utazó házalók képezik, kik egymás kezére adják a kilinest, hogy boldog újévet kívánva, néhány krajczárt szerezhessenek. Hogy az utobbiaktól mennyire kívánatos az őrizkedés, azt jellemzően bizonyíthatja a Jakab Péter bányatársulati altiszt esete, kinek a boldog újév ezimén emelték el saját lakásáról vadonat új kabátját új reggelén, eléggé furfangos fortelyal. Ugyanis Jakab Péter házában megjelent egy boldog újévet kívánó alak s az előszobából balra nyíló ajtón kopogott, majd kinyitni próbálta azt, azonban az bevolt zárva, mert az egész család a jobb oldali szobában ült az asztal körül. A kulcs azonban a zárban volt, a mit az üdvözlő észrevéve, megfordított s a szobába lépve az első ruhadarabot, egy vadonat új kabátot magához véve észrevétlenül kiosont s mintán zsákmányát oda adta kint várakozó czinkos társának; ismét visszatért s most már a jobb oldali ajtón nyitva be, boldog újévet kívánt a bent gyanútlanul ülő családnak, átadva egy névjegyet, melynek átadóját, — mintán csak a turpisság a tolvaj eltűnése után derült ki — Jakab Péter mindenfelé keresi. Annyit már is megtudott, hogy a tolvajok, kik tényleg ketten voltak, a kabátot két helyen is elakarták adni, de gyanakodás miatt nem vették meg. A károsult az esetet feljelentette, a nagyközönség részére pedig ajánlatos, hogy okulva ezen, óvakodjék a házalóktól s hol többfelé nyílnak szobák, azt a külső ajtót lássa el csengővel, mely idejekorán mindig híven jelzi a házalók belépését, melynek díját, — mint a fenti eset is mutatja — rendesen a mitsem sejtő lakók fizetik meg.

Beküldetett.

— **A postaszekrénytartók visszaélése.** Nem könnyű. A kit nem érint ne vegye megára. Sok panasz érkezett már be a közönség köréből, hogy egy néhány postaszekrénytartó abbéli haragjában, hogy a levéljegyeket vevőnek kezében olyan esomagot pillant meg, melynek tartalmát tőle is beszerezhetné, vagy kurtán elutasítja, hogy „nincsen bélyeg”, vagy pedig oly sokáig várattja, hogy addig a levelet a hatodik határban cipelhette a gőzös. A postai értékek és nyomtatványok nem a postaszekrénytartók kénye-kedve szerint kezelendők. A kinek szekrénye van az ilyen jegyeket nemcsak tartani, hanem a közönség kívánságára azt rendelkezésre is bocsátani köteles. Ajánljuk ezeket a kellemetlenkedő urakat a postafőnökség figyelmébe.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
Kiadótulajdonos: **Figuli Antal.**

HIRDETÉSEK:

Megvételre kerestetik egy jó karban levő biliárd asztal.

Czim: a kiadóhivatalban.

VASUTI MENETREND.

1903. október 1-től.

Petrozsényből indul Piski felé:

éjjel 12⁰¹, reggel 6¹⁰, d. e. 10³⁶, d. u. 5¹⁰, s Piskire érkezik: reggel 4²⁵, d. e. 10³⁰, d. u. 3⁰⁰, este 8³⁵.

Piskiről indul Arad Budapest felé:

d. u. 4¹², este 10³⁵, (Dévág) reg. 5⁸ * 6⁰⁵, d. u. 1⁰⁰ * s Budapestre érkezik: reggel 6¹⁰, este 7²⁰, este 9⁵⁵.

Piskiről indul Vajda-Hunyad felé:

reggel 6¹⁵, d. e. 11³⁵, d. u. 4²⁵, este 10²⁸

Vajda-Hunyadról Piski felé:

reggel 4⁰⁸, d. e. 9³⁸, d. u. 2¹⁰, este 7³⁶.

Piskiről indul Tövis felé:

d. u. 3¹³ * (Brassóig) este 9¹⁶, 10²² * reggel 5⁴⁶ d. e. 10⁵⁷.

Tövisről indul Kolozsvár felé:
d. u. 2⁰⁵, este 8¹² *, éjjel 11⁵³ reggel 3³⁸ *, reggel 9

Petrozsényből indul Lupény felé:
reggel 5¹⁴ d. e. 10²⁶, d. u. 4¹².

Lupényből indul Petrozsény felé:
este 7¹⁵, reggel 7⁵⁰, d. u. 3²¹ s Petrozsénybe érkezik este 8⁴⁰, d. e. 9¹⁵, d. u. 4⁵⁴

Piskiről indul Petrozsény felé:

reggel 6¹⁰, d. e. 11²⁵, d. u. 4⁰⁷, éjjel 11⁰⁰
Petrozsénybe érkezik d. e. 10⁰⁶, d. u. 3⁰⁸, este 9⁰⁵, reggel 4⁴⁰.

A * -gal jelöltek gyorsvonatok.

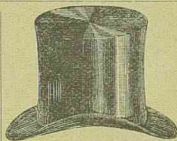
Kiadó üzlethelyiség.

Vulkánban a legszebb és legjobb forgalm helyén **2 üzlethelyiség, 1 szoba és 1 konyhából** álló lakás haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni a tulajdonossal:

Huszerl Arthurral

Aninoszán.

FISCHEL VOGEL

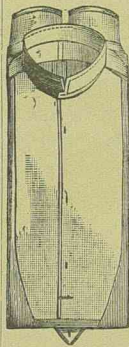
áruháza a „Zöld ház”-hoz Petrozsény.

Áruházomat tekintettel a nagy bizalomra, melylyel igen tisztelt vevőim megajándékozni kegyesek voltak. kibővítettem, megnagyobítottam, berendeztem a legjobb divatárakkal, mit megtéve, kérem a nagy közönség minél nagyobb mérvű b. pártfogását.

Ajánlom dusan felszerelt raktáromat minden nemű férfi és női confectió, rövid- és szövöttárunkban. Kalapok, cipők, ingek, gallérok, nyakkendők, nap- és esernyők, ereton, volók, zephirek, oxfordok, chiffon, creas és fonálvasznakban.

Nagy választék menyasszonyi kelengyék, férfi és fiu öltönyökben, valamint minden e szakmába vágó cikkek a legolcsóbb árak mellett, a legjobb minőségben.

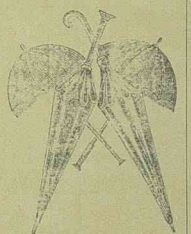

Temetkezési kelengyék.

Legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás.

Tisztelettel:

Fischel Vogel.

9—12

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Az első Triesti Cognac párlati intézet (Destillerie.) CAMIS és STOCK BARCOLÁBAN TRIEST MELLETT ajánlja belföldi

GYÓGY-COGNAC-ját

mely francia módszer szerint készült és az általános ausztriai gyógyszerész egyesület kísérleti állomása ellenőrzése alatt áll.

¹/₁ palack 5 korona ¹/₂ palack 2.60.

10 palack megrendelésénél 10% engedmény.

Petrozsényben kapható Klein Mór örökösei fűszerkereskedésében.

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.) díjmentesen megvizsgáltatni. 50—52

Vegyi ellenőrzés a cs. és kir. belügyi ministerium által jóváhagyott kísérleti állomás és élelmiszerek vizsgálati intézete által Bécs IX. Spitalgasse 31.

Vegyi ellenőrzés a cs. és kir. belügyi ministerium által jóváhagyott kísérleti állomás és élelmiszerek vizsgálati intézete által Bécs IX. Spitalgasse 31.

M E G H I V Ó.

A „petrozsényi takarékpénztár részvénytársaság”
1904. január hó 27-én d. u. 5 órakor saját helyiségében

⇒ II-ik RENDES KÖZGYÜLÉSÉZ ⇐

tartja, melyre a t. részvényeseket azon figyelmeztetéssel hívja meg, hogy az alapszabály 48 §-a értelmében a közgyűlésen csak azon részvényes gyakorolhatja jogait, ki részvényeit a le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal a társulat pénztáránál letéteményezi.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése, az évi zárszámadás előterjesztése, a mérleg jóváhagyása, az 1903 évre mutató tiszta nyereség hovatárolása feletti határozathozatal és a felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelőbizottság részére.

2. Esetleges indítványok.

Petrozsény, 1904. január hó 2-ikán.

Andreics János,

kir. bányatanácsos, bányagazgató
elnök.

48. §. A közgyűlésen 1 drb. részvény után egy szavazattal bír minden részvényes, a ki részvényét a még le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlésre kitűzött hatánap előtt 3 nappal a társaság pénztáránál Petrozsényben, vagy a hirdetményben e célra kijelölt más helyeken letette. Minden további részvény ugyanezen feltételek mellett szintén egy-egy szavazatra jogosít. A részvényes jogát személyesen vagy meghatalmazott útján gyakorolhatja.

Kiskorúak vagy gondnokság alatt állók csak törvényes gyámjuk vagy gondnokjuk, nők, férfi meghatalmazott útján gyakorolhatják jogukat.

A részvényes szavazati jogát a közgyűlésen csak akkor gyakorolhatja, ha mint részvénytulajdonos a részvénykönyvbe a közgyűlést megelőző leg legalább 3 hó óta be van vezetve.

Mérleg-számla

TARTOZIK				KÖVETEL			
Vagyon				Teher			
16	Pénztár számla	28853 24		1	Részvénytőke számla	100000 —	
4	Váltó „	659742 30		15	Tartalékalap „	6002 —	
29	Folyó szám. pénztárazetekenél	27598 49		3	Betét „	458678 55	
18	Felszerelések számla	4471 21		27	Viszleszámitolás „	129785 —	
26	Előleg „	240 —	720905 24	21	Átmeneti kamat „	2408 99	696874 54
				23	Nyereség áthozat 1902 évről	221 01	
					Nyereség 1903 „	23809 69	24030 70
			720905 24				720905 24

Nyereség- és veszteségszámla

TARTOZIK				KÖVETEL			
Költség				Jövedelem			
1	Betétkamát számla	16922 84		23	Nyereség áthozat 1902 évről	221 01	
12	Betétkamátadó „	1692 28		6	Váltó kamát számla	46559 73	
10	Költség „	4813 82		7	Kezelésidij „	10151 43	
11	Tisztifizetések „	2920 —		17	Jutalék „	247 —	
13	Házbér „	800 —		20	Késedelmi kamát „	247 40	57426 57
14	Adó „	1447 84					
28	Viszleszámitol. kamát „	4563 76					
30	Leirási „	235 33	33395 87				
23	Nyereség áthozat 1902 évről	221 01					
	Nyereség 1903 „	23809 69	24030 70				
			57426 57				57426 57

Petrozsény, 1903. évi december hó 31-én.

A könyvelésért:

Erdélyi Mihály,
főkönyvelő.

Grausam Károly, Henrich Viktor, Herz Arnold, Klein Henrich, Marek Mór, Pick Samu, Dr. Rosenberg Ignác, Dr. Schulek Jenő, Ullmann Lipót,
igazgató. igazgató. igazgató. igazgató. igazgató. igazgató. igazgató. igazgató.

Ezen mérleget, nyereség- és veszteségszámlát mai napon az intézet könyveivel összehasonlítottuk, s mindenben megegyezőnek és rendben találtuk.

Petrozsény, 1904. évi január hó 8 án.

Gross Hermann, Weisz Samu, Fürber Ferenc, Rozehnal János, Váradi Vilmos, Dr. Weisz József, Papp Sándor,
f. b. t. f. b. t. f. b. t. f. b. elnök. f. b. jegyző. f. b. t. f. b. t.

Forgalmi kimutatás.

Betétek:			
Álladék 1903. január hó 1-én	— — — —	228.400	kor. 27 fillér.
Betétek 1903. évben	— — — —	499.686	„ 76 „
		728.087	„ 03 „
Visszafizetések 1903. évben	— — — —	269.408	„ 48 „
Álladék 1903. december 31-én	— — — —	458.678	„ 55 „

Váltók:			
Álladék 1903. január hó 1-én	— — — —	331.063	kor. 56 fillér.
Leszámitoltatott 1903. évben	— — — —	1890.198	„ 78 „
		2221.262	„ 34 „
Visszafizettetett 1903. évben	— — — —	1561.520	„ 04 „
Váltótárcza álladék 1903. december 31-én	— — — —	659.742	„ 30 „

Pénztár-forgalom:			
Álladék 1903. január hó 1-én	— — — —	10.036	kor. 94 fillér.
Bevételek 1903. évben	— — — —	2352.729	„ 97 „
		2362.766	„ 91 „

Kiadások 1903. évben	— — — —	2333.913	kor. 67 fillér.
Álladék 1903. december 31-én	— — — —	28.853	„ 24 „

Összes forgalom 1903. évben 11.639.614 kor. 96 fillér.

Ny. Figuli Antal gyorsajtóján Petrozsény.